

ECOFIN(budjetti)-neuvosto 15.11.2024, Bryssel: neuvostoraportti

Kokous

Ecofin(budjetti)-neuvoston ja sovittelukomitean kokous 15.11.2024

Ecofin(budjetti)-neuvosto ja sovittelukomitea kokoontuivat perjantaina 15.11. neuvottelemaan EU:n talousarviosta vuodelle 2025. Neuvottelusopu löytyi lopulta toisen kompromissiehdotuksen pohjalta kokouksen venyessä lauantaiamun puolelle.

Vuoden 2025 budjetin painopisteitä ovat mm. tulvakatastrofeihin ja epävaakaaseen geopoliittiseen tilanteeseen vastaaminen, sekä kestävä vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen. Talousarvion sitoumusten kokonaismäärä erityisvälineet mukaan lukien on 199 438,4 milj. euroa ja maksujen kokonaismäärä 155 209,3 milj. euroa.

Neuvosto hyväksynee vuoden 2025 talousarvion 25.11., minkä jälkeen parlamentti hyväksynee talousarvion virallisesti marraskuun toisessa täysistunnossaan.

Budjettineuvoston 15.11. aamulla alkaneessa kokouksessa valmistauduttiin samana päivänä alkavaan sovittelukomitean kokoukseen. Komissio esitteli budjettineuvostolle yleisellä tasolla 1. kompromissiehdotustaan. Kompromissiehdotuksen mukainen sitoumusten kokonaismäärä vuonna 2025 olisi ollut 199 393,4 milj. euroa (-20,4 milj. euroa verrattuna oikaisukirjelmään) ja maksujen määrä 155 194,3 milj. euroa (-146,8 milj. euroa). Vähennyksiä tehtiin lähinnä maataloustukirahastoon (EAGF) ja lisäyksiä mm. rajaturvallisuuteen, sotilaalliseen liikkuvuuteen, humanitaariseen apuun ja pilottiprojekteihin.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa osoitettiin valmiutta saavuttaa sopu jo kuluvan päivän aikana. Neuvoston kantaa pidettiin hyvänä pohjana neuvotteluille. Lähes kaikkien jäsenmaiden toimesta vielä korostettiin, että MFF-välitarkastelun linjauksia on noudatettava, etenkin EURI-välineen osalta. Eriäviä mielipiteitä oli siitä, miten EURI-välineen kuluylityksen rahoitus tulee hoitaa. Lisäksi Suomi ja useat muut jäsenmaat korostivat tarvetta riittävälle liikkumavaralle ja hallintomenojen kurinalaisuuden varmistamiselle. Lisäksi korostettiin, että maksujen riittävyys on varmistettava ja niiden tulisi seurata mekaanisesti sitoumusten tasoa. Useat jäsenmaat vaativat myös RESTORE-maksatusten (tulvatuhoihin vastaaminen) sisällyttämistä varsinaiseen budjettiin. Erityisvälineiden käyttöä erityisesti hallintomenojen kattamiseksi kritisoitiin. Esitettiin näkemyksiä, että elpymisvälineen korkokulujen kattamiseksi tulisi myös löytää EURI-välineen osalta enemmän uudelleenkohdennuksia erityisvälineiden käytön sijasta. Osa jäsenmaista piti komission ensimmäisen kompromissiehdotuksen ulkosuhteisiin, rajaturvallisuuteen ja humanitaariseen apuun liittyviä lisäyksiä kannatettavina. Muun muassa Ukrainan ja Moldovan tuen tärkeydestä muistutettiin.

Budjettineuvoston kokouksen jälkeen alkoi sovittelukomitean kokous. Neuvosto ja parlamentti toistivat kumpikin puheenvuoroissaan kantojensa keskeisiä kohtia. Komissio kertasi ensimmäisen kompromissiehdotuksensa sisällön keskeiset asiat lyhyesti. Kaikki osapuolet olivat optimistisia sovun löytymisen suhteen, vaikka neuvotteluita tulikin tässä kohtaa vielä jatkaa.

Sovittelukomitean jälkeen niin sanottu ydinryhmä, eli neuvostosta pj:n delegaatio, parlamentista pää-neuvottelijan delegaatio ja komissiosta komissaarin delegaatio, vetäytyi keskustelemaan kompromissimahdollisuuksista budjettivallan käyttäjien välillä.

Neuvoston pj kutsui jäsenmaita bilateraalitytapaamisiin päivän aikana. Tunnustelut tehtiin komission valmisteleman epävirallisen asiakirjan pohjalta, jossa ensimmäiseen kompromissiehdotukseen verrattuna useisiin rahoitusohjelmiin ja hallintomenoihin oli esitetty pieniä korotuksia parlamentin vaatimuksesta ja EURI-välineestä oli luonnosteltu lausumaa. Suomen ja eräiden muiden jäsenmaiden yhteisessä bilateraalitytapaamisessa korostettiin, että sovun saavuttamiseksi tulisi pystyä löytämään myös säästöjä, mikäli lisäyksiä tehtäisiin. Lisäksi hallintomenojen osalta kehoitettiin pj:aa pysymään tiukkana. Toistettiin myös tarve saada lisää uudelleenkehennuksia EURI-välineen osalta. Lausumaa vaadittiin myös EURI-välineen jatkuvuuden 50/50-jakaumasta (50 % uudelleenkehennuksia ja erityisvälineiden käyttöä; 50 % vapautuneiden sitoumusten käyttöä). Parlamentti käytti lopulta runsaasti aikaa omien lisäystensä uudelleenjärjestelyyn.

Myöhemmin illalla jäsenmaat kokoontuivat pj:n johdolla käymään läpi uuden kompromissiehdotuksen elementtejä. Elpymisvälineen korkokulujen kattamiseksi ei ollut löydetty uudelleenkehennuksia. EURI-välineen osalta ehdotuksessa todettiin, että 50/50 kustannuslityksen tasoa tavoitellaan myös jatkuvuutena. Enemmistö jäsenmaista piti ehdotusta hyväksyttävänä. Kokonaisharkinnan perusteella Suomi totesi kuitenkin pidättäytyvänsä äänestämästä. Myös eräät muut jäsenmaat ilmoittivat pidättäytyvänsä äänestämästä. Yksi jäsenmaa ilmoitti, että se tulee äänestämään vastaan.

Lopullisessa kompromissiehdotuksessa muutokset suhteessa oikaisukirjelmään painottuivat otsakkeisiin 1 (mm. Horisontti Eurooppa +25 milj. euroa, pilottiprojekteihin 77,5 milj. euroa), 3 (mm. maatalouskirkirahasto EAGF -201,1 milj. euroa) ja 6 (humanitaarinen apu +50 milj. euroa).

Otsake	2025 EU budjetti (milj. euroa)	
	Sitoumukset	Maksut
1. Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous	21 480,1	20 460,6
2. Yhteenkuuluvuus ja arvot	77 980,2	44 445,2
<i>2a Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio</i>	66 365,7	33 260,4
<i>2b Palautumiskyky ja arvot</i>	11 614,4	11 184,8
3. Luonnonvarat ja ympäristö	56 731,3	52 091,5
4. Muuttoliike ja rajaturvallisuus	4 791,1	3 203,9
5. Turvallisuus ja puolustus	2 632,6	2 143,2
6. Naapurialueet ja muu maailma	16 308,2	14 426,3
7. EU:n yleinen hallinto	12 845,0	12 845,0
Temaattiset erityisvälineet		
Joustoväline	1 162,4	1 398,8
Yksi ainoa liikkumavaraväline (SMI)	721,0	
Yhteensä	199 438,4	155 209,3
Osuus bruttokansantulosta, %	1,08 %	0,84 %

Komission kompromissiehdotus sisälsi myös seuraavat lausumat:

- Parlamentin ja neuvoston yhteinen lausuma maksumäärärahoista;
- Parlamentin, neuvoston ja komission yhteinen lausuma maksumäärärahoista ml. RESTORE

Sovittelukomitea kokoontui jälleen lauantaina 16.11. aamuyöstä. Neuvoston pj totesi (noin klo 2.54), että sopu on saavutettu. Lopuksi osapuolet kiittelivät toisiaan siitä, että yhteisymmärrys vuoden 2025 EU-budjetista saavutettiin.

Budjettisopu eteni neuvotteluiden jälkeen 20.11. Coreper II-kokoukseen, jonka yhteydessä Suomi ilmoitti pidättäytyvänsä sekä yhtyvän eräiden muiden jäsenmaiden kanssa yhteislausumaan koskien vuoden 2025 EU-budjettia. Lausumassa jäsenmaat ilmaisivat pettymyksensä siihen, että elpymisvälineen rahoituskustannusten ylitysten kattamiseksi vaiheen kaksi kautta käytettiin yksinomaan erityisvälineitä uudelleenkohdennusten sijaan. Jäsenmaat kiinnittivät huomiota myös hallintomenojen ja henkilöstömäärän lisäykseen, joita on vaikeaa sovitta yhteen talousarvion realiteettien ja useissa jäsenvaltioissa toteutettujen toimenpiteiden kanssa.

Budjettisopu hyväksyttiin muodollisesti määräenemmistöllä Suomen pidättäytyessä neuvostossa 25.11. Budjettisopu tullaan hyväksymään lopulta parlamentin toisessa täysistunnossa marraskuussa.

Suomen edustajat
VSI Slunga-Poutsalo ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
WK 14457 2024 INIT: Budget 2025: Final elements for joint conclusions